

VENDIM
Nr.7, datë 11.3.2008

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vladimir Kristo	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese,
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “

me sekretare Brunilda Bara, në datë 22.1.2008, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.59/13 Akti, që i përket:

KËRKUES: AQIF KUKA, HAZIS KUKA, përfaqësuar nga av.Gjet Kola, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

IBRAHIM LIKA, përfaqësuar nga avokate Mirela Roshi, me prokurë.

KOMISIONI I KTHIMIT DHE KOMPENSIMIT TË PRONAVE, QARKU DIBËR, në mungesë.

DREJTORIA E ADMINISTRIMIT DHE SHITJES SË PRONËS PUBLIKE (Ish AKP), përfaqësuar nga z.Sotirag Veizi, me autorizim.

DREJTORIA E BUJQËSISË MAT, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshëm me Kushtetutën i vendimeve nr.949, datë 4.10.2005 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.164, datë 16.2.2007 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131 germa “f” e 134 germa “g” të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

Kërkuesit Hazis Kuka e Aqif Kuka kanë parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin si antikushtetues të vendimeve të mësipërme:

gjykatat nuk kanë respektuar parimet kushtetuese për barazinë e palëve dhe paanësinë në gjykim, sepse i kanë bazuar vendimet e tyre mbi një dokument të falsifikuar;

gjykata e apelit, ka pranuar si shkak të prishjes së vendimit të gjykatës së rrethit moskomunikimin palëve të shtesës së objektit të padisë, pa u ngritur ky pretendim nga palët e dëmtuara;

Gjykata e Lartë ka pasur në përbërje të saj një gjyqtar, i cili ka marrë pjesë dhe në trupin gjykues të gjykatës së apelit;

gjykata e apelit, duke vendosur rrëzimin e padisë, u ka mohuar të drejtën për të ngritur përsëri padi në gjykatë, me të njëjtin objekt.

Subjektet e interesuara Ibrahim Lika dhe Drejtoria e Administrimit dhe Shitjes së Pronave Publike kanë parashtruar:

parimi i paanësisë së gjykatës në proces ka të bëjë me dhënien palëve të mundësive të barabarta për të paraqitur çështjen dhe organizuar mbrojtjen, ndërsa mënyra e vlerësimit të provave nuk mund të përbëjë shkelje të këtij parimi;

gjykata e apelit ka gjykuar mbi faktin se kërkuesit nuk legjitimohen të vënë në lëvizje gjykatën përderisa, sipas ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave”, duhet të shprehen fillimisht organet e kthimit e të kompensimit të pronave;

gjykata e apelit nuk u ka mohuar kërkuesve të drejtën e mbrojtjes.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes z.Kujtim Puto, përfaqësuesin e kërkuësve që u shpreh për pranimin e kërkesës, përfaqësuesin e subjektit të interesuar Ibrahim Lika, që u shpreh për rrëzimin e kërkesës, të subjektit të interesuar Drejtorisë së Administrimit dhe Shitjes së Pronave Publike, e cila e la në çmim të Gjykatës, dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Mat, me vendimin nr.258, datë 10.5.2004, ka vendosur konstatimin e pavlefshmërisë së vendimit nr.1, datë 18.1.1996 të KKK Pronave dega Mat me arsyetimin, se mbështetet në një akt të falsifikuar dhe, ka kthyer palët në gjendjen e mëparshme. Ajo ka konstatuar si të pavlefshme dhe kontratën e privatizimit nr.60, datë 31.8.2001 të lidhur midis Agjencisë Kombëtare të Privatizimit Dibër dhe subjektit të interesuar Ibrahim Lika, duke i kthyer palët në gjendjen e mëparshme. Gjykata e rrethit ka rrëzuar kërkesë padinë e kërkuësve përse i përket detyrimit për t'u njohur pronarë nga subjekti i interesuar Ibrahim Lika.

Mbi ankimin e këtij të fundit, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.949, datë 4.10.2005, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr.258, datë 10.5.2004 të gjykatës së rrethit dhe rrëzimin tërësisht të kërkesë padisë së kërkuësve. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, me vendimin nr.164, datë 16.2.2007 ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuësve Hazis Kuka e Aqif Kuka.

Gjykata e apelit ka pranuar se kërkuësit duhet t'i drejtoheshin Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave për të kërkuar kthimin e sipërfaqes së tokës që ata pretendojnë, përpara se të kërkonin në gjykatë anulimin e vendimit me të cilin Komisioni i ka kthyer sipërfaqen subjektit të interesuar Ibrahim Lika. Këtë qëndrim gjykatat e bazojnë në nenin 59/1 të Kodit të Procedurës Civile sipas të cilit, gjykata, në çdo fazë dhe shkallë të gjykimit, qoftë dhe kryesisht, merr në shqyrtim nëse çështja që shqyrton bën pjesë në juridiksion gjyqësor apo administrativ. Por, Gjykata Kushtetuese vëren se gjykata e apelit, ndërsa ka pranuar që çështja me paditë kërkuësve dhe objekt anulimin e vendimit të Komisionit dhe kthimin në gjendjen e mëparshme nuk hyn në juridiksionin gjyqësor, por në atë administrativ, u ka mbyllur kërkuësve rrugën për të realizuar deri në fund të drejtat e pretenduara. Ajo ka vendosur rrëzimin e padisë së tyre. Ky qëndrim, vjen në kundërshtim me nenin 468 të Kodit të Procedurës Civile që përcakton, se kur çështja nuk hyn në juridiksionin gjyqësor dhe kur padia nuk mund të ngrihet, gjykata, krahas prishjes së vendimit vendos dhe pushimin e çështjes. Jo vetëm kaq, por gjykata e apelit u ka hequr kërkuësve mundësinë, që në rast refuzimi të kërkesës së tyre nga Komisioni, t'i drejtohen përsëri gjykatës për zgjidhjen në themel të çështjes.

Mohimi i të drejtës së aksesit, d.m.th. i të drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare nga ajo lidhur me pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i Konventës Europiane, si dhe i trajtuar gjerësisht nga jurisprudenca e kësaj gjykate. Gjykata Kushtetuese konstaton, se në rastin në shqyrtim, gjykata e apelit ka vendosur rrëzimin e padisë pa e zgjidhur çështjen në themel, pra pa u dhënë përgjigje kërkesave për pavlefshmërinë e vendimit të Komisionit të Kthimit të Pronave dhe lidhur me këtë dhe kërkesave për pavlefshmërinë e kontratës së shitblerjes së objekteve mbi këtë sipërfaqe dhe kthimin në gjendjen e mëparshme. Rrëzimi i padisë nga gjykata, pa dhënë një vendim përfundimtar, megjithëse mund të arsyetohet me mungesën e juridiksionit dhe të legjitimitetit, mund t'u heqë kërkuësve mundësinë të vënë përsëri në lëvizje gjykatën dhe të marrin përgjigje përfundimtare për problemet e themelit të çështjes.

Kërkuësit kanë pretenduar gjithashtu se gjykatat kanë cenuar parimin e barazisë së palëve në gjykim dhe atë të paanësisë, pasi kanë bazuar vendimin në një dokument të falsifikuar.

E drejta për një gjykim të rregullt e të drejtë përfshin parimin e barazisë së mjeteve, që do të thotë, që secila palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta për të paraqitur çështjen e vet dhe se asnjë palë nuk duhet të gëzojë ndonjë avantazh të konsiderueshëm ndaj kundërshtarit.

Në çështjen në shqyrtim nuk rezulton që gjykata e apelit të këtë refuzuar marrjen e provave, mungesa e të cilave e ka bërë gjykatën të japë një vendim jo të drejtë. Në këtë proces janë marrë dhe administruar provat nga të dy gjykatat, nga ajo e rrethit dhe nga ajo e apelit, por kjo e fundit, pa u ndalur në analizën e vërtetimit të Zyrës së Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, i cili ka rezultuar i falsifikuar, ka përcaktuar si shkak kryesor të prishjes së vendimit të gjykatës së rrethit mosrespektimin e procedurave ligjore, siç është dhe mosshqyrtimi paraprak i pretendimeve të kërkuësve si ish pronarë nga KKK Pronave. Problemi nëse gjykata e apelit duhet të ndalej dhe të analizonte vërtetimin e

falsifikuar, ka të bëjë me vlerësimin që ajo i ka bërë rëndësisë së kësaj prove për zgjidhjen juridike të çështjes, por ky fakt në vetvete, nga pikëpamja e shqyrtimit kushtetues, nuk mund të çojë në konkluzionin se u ka mohuar kërkuessve mundësitë e barabarta me palën tjetër për të organizuar mbrojtjen e tyre.

Në Gjykatën Kushtetuese kërkuessit nuk provuan gjithashtu se gjykata e apelit ka cenuar të drejtën e tyre për t'u dëgjuar në seancë nga gjyqtarë të paanshëm. Paanshmëria paraqitet në dy aspekte: njëri është testi objektiv që shqyrton nëse gjyqtari ka ofruar garanci procedurale të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim legjitim të anshmërisë, ndërsa tjetri, është testi subjektiv që ka të bëjë me bindjen e brendshme të gjyqtarit për mënyrën e zgjidhjes së çështjes.

Paanësia e gjykatës në një proces pranohet se është një garanci kushtetuese për çdo individ, por nga ana tjetër, pranohet gjithashtu, se gjykimi, konsiderohet i paanshëm derisa njëra nga palët në rrjedhën e procesit të paraqesë prova për të vërtetuar të kundërtën. Pretendimi i kërkuessve për paanësinë e gjykatës së apelit ngaqë ajo ka anashkaluar vërtetimin e falsifikuar, nuk është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se gjykata ka qenë e anshme. Për më tepër, siç e përmendëm më lart, shkaku kryesor i rrëzimit të padisë për anulimin e vendimit të Komisionit nga gjykata e apelit nuk kanë qenë problemet e themelit, por mungesa e legjitimitetit ngaqë kërkuessit nuk i janë drejtuar më parë organit administrativ.

Kërkuessit kanë pretenduar gjithashtu, se Gjykata e Lartë, ka cenuar parimin e paanësisë, përderisa një nga gjyqtarët që ka marrë pjesë si anëtarë e trupit gjykues në atë gjykatë, ka marrë pjesë dhe në gjykimin në apel.

Në dosjen gjyqësore Gjykata Kushtetuese konstaton, se gjyqtarja e pretenduar ka marrë pjesë në përbërjen e trupit gjykues në Dhomën e Këshillimit në Gjykatën e Lartë, ku është vendosur mospranimi i kërkesës së kërkuessve për mungesë të shkaqeve ligjore të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile. Në gjykatën e apelit ajo ka marrë pjesë në gjykimin e datës 03.10.2002, kur është pranuar ankesa e kërkuessve kundër vendimit të gjykatës së rrethit dhe, për mangësi procedurale, është prishur ky vendim e çështja është dërguar për rigjykim në atë gjykatë. Në gjykimin nga gjykata e apelit, kjo gjyqtare nuk ka qenë në përbërje të trupit gjykues.

Duke u nisur nga sa më sipër, Gjykata Kushtetuese arriti në përfundimin se nuk është cenuar standardi kushtetues i paanësisë së gjykatës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f të Kushtetutës, si dhe nenit 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si antikushtetues të vendimit nr.949, datë 4.10.2005 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe të vendimit nr.164, datë 16.2.2007 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Apelit Tiranë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Kryetar: Vladimir Kristo.

Anëtarë: Fehmi Abdiu, Gjergj Sauli, Petrit Plloçi, Xhezair Zaganjori, Kristofor Peçi, Kujtim Puto, Sokol Berberi.